

پروژه همکاری آموزش شغلی دوگانه ایران و آلمان

دوگانه ایران و آلمان

هدف اصلی این پروژه، معرفی و ایجاد ساختار عناصر آموزش شغلی و حرفه ای دوگانه در ایران با کارایی موثر در آموزش مشاغل مورد نیاز صنایع و بنگاه های اقتصادی است. انتظار می رود با تقویت روابط همکاری بین سازمان فنی حرفه ای و اتاق های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان ها نیازهای شغلی بنگاه های اقتصادی شناخته شوند، برنامه های آموزشی با توجه به نیاز روز صنعت تدوین و در نهایت ...

www.bbpiran.ir

@ICCIMA_ITVTO_SBH_Project

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

۲ مقدمه
۴ آشنایی با سیستم آموزش شغلی دوگانه آلمان
۶ وظایف موسسات و دیگر نهادها در آموزش دوگانه
۸ مزیت‌های سیستم آموزش دوگانه آلمان
۱۲ بررسی سیستم آموزش شغلی ایران
۱۴ معرفی پروژه
۱۶ معرفی همکاران پروژه
۲۵ برنامه اجرایی پروژه

مقدمه

اشتغال یکی از شاخص های مهم اقتصاد کلان است که برای دولت، بنگاه های اقتصادی و جامعه به عنوان یک عامل اقتصادی حائز اهمیت فراوان می باشد.

جوانان پس از پایان تحصیل راه های زیادی برای ورود به بازار کار و یادگیری شغل مورد نظر خود دارند. یکی از این روش های مدرن و کارآمد، آموزش شغلی در سیستم دوگانه یادوآل است تا از این روش امکان پرورش استعداد و پیشرفت آینده شغلی مورد علاقه خود را فراهم آورند.

نیروی متخصص کارآمد می تواند متضمن کیفیت بالای تولید در یک کشور باشد. یک سیستم آموزش تقاضا محور باعث صرفه جویی در هزینه ها و بهره وری لازم در مقایسه با سیستم آموزش عرضه محور می گردد. آموزش صحیح مشاغل منطبق نیاز روز جامعه بویژه صنعت رami توان به عنوان یک فاکتور اصلی در توسعه اقتصادی محسوب نمایم.

سیستم آموزش شغلی دوگانه آلمان با تجربه ای بیش از ۱۰۰ سال، یکی از کامل ترین و موثرترین سیستم های آموزش شغلی در دنیا است. استفاده از تجربیات و ایجاد عناصر مهم و کلیدی آن در سیستم آموزش شغلی ایران می تواند باعث بهینه کردن آموزش مشاغل، کارآمدی، بهره وری، تشویق و ترغیب کارآموزان و بنگاه های اقتصادی گردد و در نتیجه بازدهی آموزش مشاغل را در سطح جامعه افزایش دهد.

کشور آلمان رمز موفقیت اقتصادی خود را در داشتن نیروی متخصص با بازدهی بالا در مشاغل مختلف و آموزش کامل و مدرن نیروی متخصص می‌داند که باعث کسب کمترین نرخ بیکاری در افراد زیر ۲۵ سال در کل اروپا شده است و علت آن هم داشتن یک سیستم آموزش شغلی دوگانه برای جوانان و متقاضیان آموزش‌های شغلی است. اتاق‌های بازرگانی با ارتباط مستقیم و عملی خود با بنگاه‌های اقتصادی در امور آموزش شغلی مورد نیاز آن‌ها و انتقال سریع به دولت و مراکز آموزشی، موجبات تسریع در امر آموزش شغلی و اهداف آموزشی بنگاه‌های اقتصادی را فراهم می‌آورند.

اثر پیش رو سعی در معرفی سیستم آموزش شغلی دوگانه آلمان و مقایسه آن با سیستم آموزش مشاغل در ایران و هم‌چنین معرفی پروژه همکاری آموزش شغلی دوگانه ایران و آلمان دارد.

آشنایی با سیستم آموزش شغلی دوگانه آلمان

این سیستم آموزشی به این علت آموزش دوگانه خوانده می شود که بر دو پایه بنیان شده است، آموزش عملی حرفه در محیط واقعی کار (کارخانه، کارگاه، آزمایشگاه، شرکت و ...) و آموزش تئوری حرفه در مدارس فنی و حرفه ای. جوانان پس از اتمام مدرسه به صورت موازی آموزش می بینند و در این سیستم آموزشی این فرصت استثنایی را دارند که ۳ الی ۴ روز در هفته در محیط واقعی کار آموزش ببینند و در کنار آن، ۱ الی ۲ روز در هفته در مدارس آموزش تئوری مربوطه را فراگیرند. محتوای دروس فنی و تئوری کاملاً برهم منطبق هستند و در چهارچوب سیاست های آموزش فنی و حرفه ای تنظیم می شوند و در نهایت پس از برگزاری امتحانات نهایی، مدرک اعطا شده به کارآموزان، مورد تایید دولت، اقتصاد و جامعه است. کارفرمایان چون به طور مستقیم درگیر آموزش کارآموز هستند همواره نیروی کار کافی در اختیار دارند و مهم تر از آن محتوای دوره آموزشی را تا حدودی با توجه به نیازهای شرکت خود تعیین می کنند.

سازوکار دقیق آموزش دوگانه بدین صورت است که جوانان قبل از شروع به تحصیل یکی از ۳۳۰ رشته تحصیلی معتبر را انتخاب می کنند. بنگاه های اقتصادی نیز ظرفیت خود را برای پذیرش کارآموز اعلام می کنند و جوانان جویای کار بعد از بررسی، از بنگاه مورد نظر تقاضای دوره آموزشی کرده و در صورت رضایت کارفرما، میان آنها قرارداد منعقد می شود. این قرارداد شامل طول دوره آموزشی، محتوای آموزشی مطابق جدول زمانبندی، کمک هزینه تحصیل (حقوق کارآموز)، حق مرخصی و ... می باشد. بخش عمده مفاد این قرارداد طبق چهارچوب قوانین رسمی دولت تعیین می شوند. این چهارچوب توسط قانون گذار آلمانی که سرمایه گذاری، نظارت و بررسی مدارس فنی و حرفه ای عمومی را برعهده دارد تعریف می شود. قانون آموزش فنی و حرفه ای همه مواردی را که قبلاً در قانون دولت آلمان تعریف شده اند را پوشش می دهد.

در این خصوص قانون گذار با تشکل های تخصصی و اتاق های بازرگانی به طور مستمر رایزنی می کند. در طول آموزش دوگانه هر یک از عناصر وظایف خاص خود را دارند. برای مثال تشکل های تخصصی، اتحادیه کارفرمایان و اصناف با همکاری نهادهای دولتی استانداردهای آموزش حرفه ای را تنظیم می کنند و هم چنین بر روند دوره آموزشی نظارت دارند. علاوه بر دولت و تشکل های اقتصادی که به عنوان سیاست گذار ایفای نقش می کنند، اتاق های بازرگانی هم در این میان وظیفه مهمی بر عهده دارند. وظیفه آن ها ارائه مشاوره، نظارت، ارزیابی و تایید صلاحیت بنگاه های اقتصادی ارائه کننده دوره آموزش شغلی و کادر آموزشی آن ها است. اتاق بازرگانی هم چنین بر گزاری آزمون نهایی را نیز بر عهده دارد.

وظایف موسسات و دیگر نهاد ها در آموزش دوگانه

وظایف موسسات و دیگر نهاد ها در آموزش دوگانه

مزیت های سیستم آموزشی دوگانه در آلمان

کارآموزان، بنگاه های اقتصادی، تشکل های تخصصی، اتاق بازرگانی و دولت عناصر اصلی این سیستم آموزشی هستند. در ادامه به بررسی مزیت های این سیستم آموزشی برای هر عنصر به صورت جداگانه پرداخته می شود.

- کارآموزان

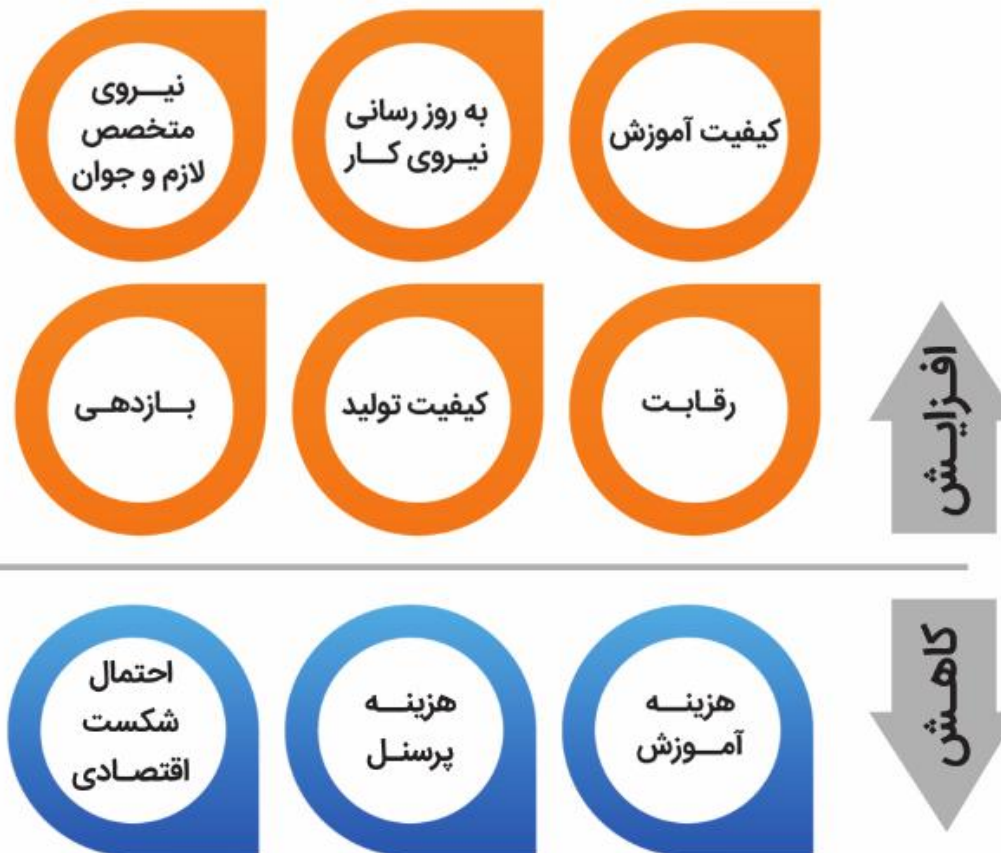
کارآموزان از سن ۱۵ سالگی می توانند حرفه مورد علاقه خود را انتخاب و وارد بازار کار شوند. از مهم ترین مزیت های این سیستم برای کارآموزان رسیدن به استقلال مالی و کسب درآمد از سنین پایین است. هم چنین آن ها می توانند مستقیماً وارد حرفه مورد علاقه خود شوند و ضمن یافتن جایگاه مناسب اجتماعی به امنیت شغلی در آینده نیز برسند. هم چنین این سیستم آموزشی برای کارآموزانی که علاقه به ادامه تحصیل و تحصیلات دانشگاهی ندارند نیز امکان کاریبی، کسب مهارت و در نتیجه درآمدزایی می دهد.

مزیت های سیستم آموزشی دوگانه آلمان

-بنگاه های اقتصادی

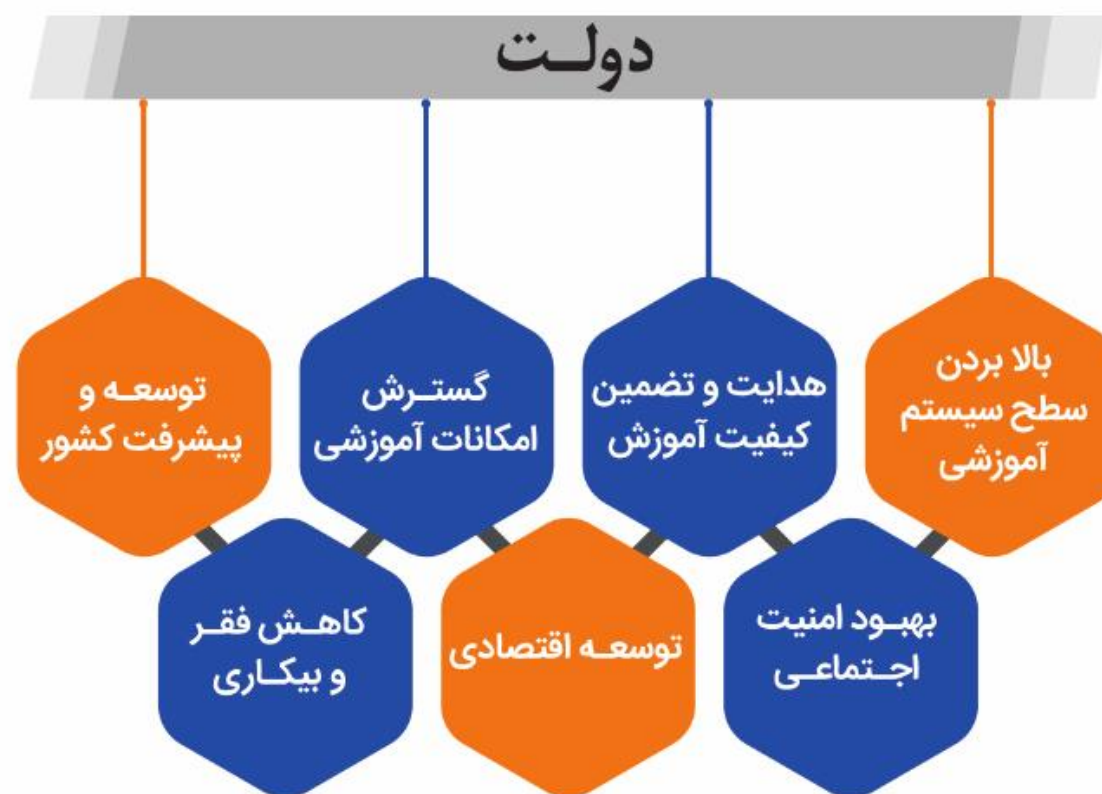
بنگاه های اقتصادی عمدتاً به دنبال نیروهای با انگیزه و جوان هستند بنابراین با آموزش و تربیت آن ها می توانند نیروی متخصص، خلاق و نوآور مورد نیاز خود را با هزینه ای کم تامین کنند. در آلمان استفاده از سیستم آموزش دوگانه به عنوان هزینه در نظر گرفته نمی شود، چراکه هزینه هایی که صرف آموزش کارآموز می گردد منجر به بهره وری نیرو شده و طبق آخرین آمار ۶۷ درصد هزینه ها به بنگاه اقتصادی بر میگردد.

مزیت های سیستم آموزشی دوگانه آلمان

- سازمان فنی و حرفه ای (دولت)

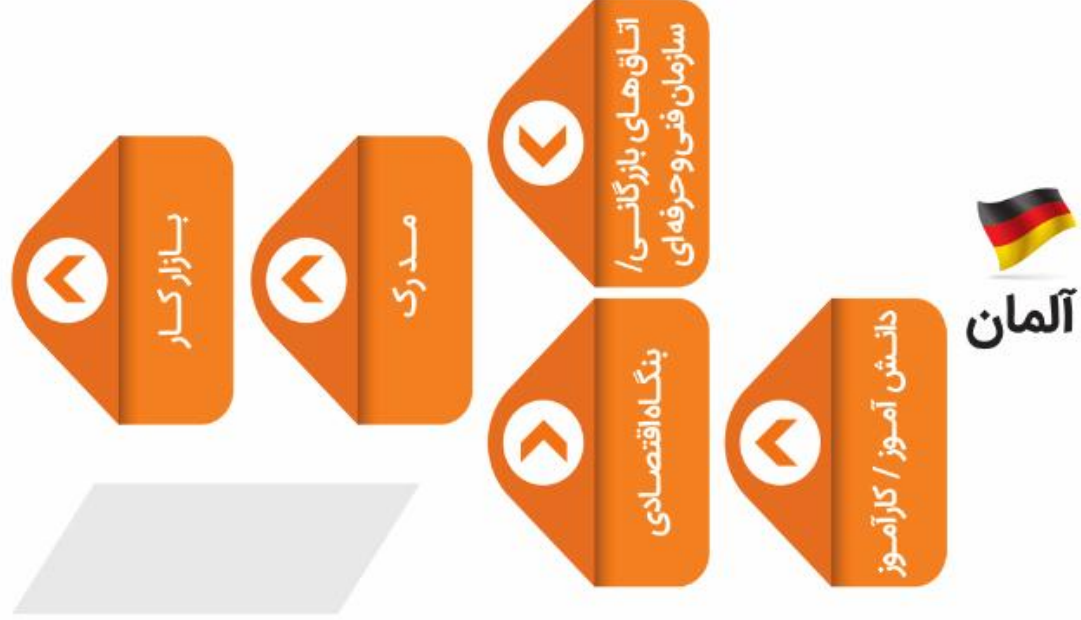
یکی از مهم ترین وظایف دولت در عرصه ی اقتصادی کاهش میزان بیکاری و در نتیجه کم کردن فقر عمومی در جامعه است. در آلمان با توجه به اینکه برنامه های آموزشی منطبق با نیاز صنعت به روز رسانی می شوند، سیستم آموزش شغلی دوگانه بستری مناسب برای بهبود وضعیت اقتصادی و امنیت اجتماعی فراهم می کند. دولت آلمان سیستم آموزش شغلی دوگانه را در کنار نهاد و سازمان های وابسته و همچنین از طریق بخش های خصوصی از جمله بنیاد آموزش و مهارت (SBH) در کشور اجرا می کند.

بررسی سیستم آموزشی شغلی ایران

در ایران به علت نبود همکاری نظام مند بین اتاق های بازرگانی و سازمان فنی و حرفه ای و هم چنین سازمان فنی و حرفه ای با بنگاه های اقتصادی آموزش های شغلی به جای تقاضا محور بودن عمدتاً عرضه محور هستند. این در صورتی است که در آلمان از وظایف اتاق بازرگانی حمایت از کسب و کار اعضا، حمایت قانونی و مشاوره ای و هم چنین حمایت آموزش شغلی می باشد و با ارتباط نزدیک سه ارگان اتاق بازرگانی، مدارس آموزش حرفه ای و بنگاه های اقتصادی برنامه های آموزشی تهیه و تدوین می شوند.

عدم به روز رسانی مشاغل و محتوای آموزشی مربوطه مطابق با نیاز صنعت، عدم ترغیب و اطلاع رسانی صحیح به دانش آموزان در انتخاب مشاغل و عدم اقبال عموم به مشاغل فنی حرفه ای از عمده مشکلات سیستم آموزشی در ایران به شمار می روند. به عبارت دیگر نداشتن جایگاه مناسب مشاغل فنی و حرفه ای از نظر درآمد، آینده کاری، بیمه و ... باعث شده است که عمدتاً مدرک گرایی عامل شرکت افراد در کلاس های آموزشی فنی و حرفه ای باشد.

معرفی پروژه

اجرای پروژه همکاری آموزش شغلی دوگانه ایران و آلمان با امضا تفاهم نامه ای در اسفندماه ۱۳۹۶ میان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، بنیاد آموزش و مهارت آلمان (SBH) و سازمان فنی و حرفه ای کشور آغاز شده است و مرحله اول آن به مدت سه سال پیگیری خواهد شد.

هدف اصلی این پروژه، معرفی و ایجاد ساختار عناصر آموزش شغلی دوگانه در ایران با کارایی موثر در آموزش مشاغل مورد نیاز صنایع و بنگاه های اقتصادی است. انتظار می رود با تقویت روابط همکاری بین سازمان فنی و حرفه ای، اتاق های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان ها و تشکل های تخصصی نیازهای آموزش شغلی بنگاه های اقتصادی شناخته شوند، برنامه های آموزشی با توجه به نیاز روز صنعت تدوین و در نهایت منجر به بالا رفتن سطح مهارتی نیروی کار متخصص در ایران شود.

تفاهم‌نامه همکاری برای اجرا و پشتیبانی پروژه همکاری شغلی آموزش دوگانه ایران و آلمان، میان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، بنیاد آموزش و مهارت SBH و سازمان فنی و حرفه‌ای کشور در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۲ امضا شد.

از راست به چپ:

آقای علیشاهی (کارشناس بین الملل سازمان فنی و حرفه‌ای کشور)، آقای عطایی (مدیر کل سازمان فنی و حرفه‌ای گیلان)، آقای دکتر جلالی (مدیر کل سازمان فنی و حرفه‌ای اصفهان)، آقای دکتر رحمانی (دبیر کل روابط بین الملل سازمان فنی و حرفه‌ای کشور)، آقای دکتر براری (مدیریت امور توسعه معاونت استان ها اتاق بازرگانی ایران)، آقای دکتر سلطانی (نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران)، آقای مهندس اشرف (دبیر کل اجرایی اتاق بازرگانی ایران)، آقای دکتر پاک سرشت (ریاست سازمان فنی و حرفه‌ای کشور و معاونت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)، آقای Klingbeil (مدیر بین الملل SBH)، آقای نصری (مدیر کل سازمان فنی و حرفه‌ای ایلام)، آقای Schleberger (کارشناس ارشد بازرگانی و آموزش)، خانم Müller (مدیر پروژه sequa)، خانم König (بخش اقتصاد سفارت آلمان در تهران) و آقای مهندس مقیدی (مدیر پروژه ایران SBH)

معرفی همکاران پروژه

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

SBH
STIFTUNG BILDUNG & HANDWERK

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

بنیاد عام المنفعه آموزش و مهارت آلمان با ۲۵۰ شعبه در سطح کشور و شعباتی در کشورهای چون استونی، لهستان و ویتنام از مراکز پیشتاز در زمینه آموزش این کشور به شمار می رود. سالانه حدود ۵۰۰۰۰ نفر از خدمات آموزشی این بنیاد جهت دستیابی به نیازهای آموزشی خود بهره مند می شوند. این بنیاد با بیش از ۳۰۰۰ کارمند و با بیش از ۴۰ سال سابقه در ارائه خدمات آموزشی چون آموزش ابتدایی، راهنمایی شغلی و انتخاب شغل، دوره های آموزش شغلی و بازآموزی، آموزش مشاغل تکمیلی، تربیت و تایید صلاحیت آموزشی، آموزش عالی، مشاغل توانبخشی و آموزش دیجیتال فعالیت می نماید. این بنیاد در پروژه جاری به عنوان همکار اجرایی در ایران فعالیت می کند.

بنیاد آموزش و مهارت (SBH):

علیرضا مقیدی

مدیر پروژه ایران

ایمیل: Alireza.moghayedi@s-b-h.de

تلفن تماس: ۸۵۷۳۲۴۱۶ - ۲۱

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران مؤسسه‌ای غیرانتفاعی و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده که بمنظور کمک به فراهم آوردن موجبات رشد و توسعه اقتصاد کشور، بهبود فضای کسب و کار، بیان آرا و عقاید مدیران در بخشهای مختلف براساس وظایف و تکالیف مقررده توسط مجلس محترم شورای اسلامی تصویب و تأسیس گردیده است. اتاق ایران بعنوان یکی از مهمترین ارکان مشورتی و همچنین بهترین جایگاه برای پیگیری مطالبات فعالان اقتصادی در بخش خصوصی می‌باشد که از ارائه مشورت به قوای سه گانه می‌توان بعنوان مهم‌ترین وظایف آن نام برد.

مرکز اتاق ایران در تهران بوده که دارای زیرمجموعه‌هایی نظیر ۳۴ اتاق شهرستان در تهران و سایر شهرستانها، اتاقهای مشترک و تشکلهایی در سطح ملی و استانی می‌باشد.

از دیگر وظایف اتاق می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- ارتقای جایگاه قانونی و سهم بخش خصوصی و تقویت جایگاه فعالان خصوصی در کشور و تقویت تولید داخل و ایجاد اشتغال

- توسعه، جذب و ساماندهی و عضویت تشکل‌های اقتصادی غیردولتی در اتاقها

- بیان مشکلات اعضاء، بررسی و پیگیری در جلسات دبیرخانه شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی

- بررسی و شناسایی پتانسیل‌ها و توانمندی‌های کشور بمنظور جذب سرمایه گذار خارجی

اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ایران:

اباذر براری

مدیر امور توسعه معاونت استان‌ها

ایمیل: a.barari@iccima.ir

تلفن تماس: ۸۵۷۳۲۴۶۷ - ۰۲۱

Iran Chamber of Commerce,
Industries, mines & Agriculture

سازمان آموزش فنی و حرفه ای ایران سازمانی وابسته به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است که از ادغام سه نهاد آموزشی شامل اداره کل تعلیمات حرفه ای، صندوق کارآموزی و کانون کارآموزی در ابتدا تحت عنوان سازمان آموزش فنی و نیروی انسانی در سال ۱۳۵۹ تاسیس شده است و از سال ۱۳۶۰ تحت عنوان سازمان آموزش فنی و حرفه ای ایران فعالیت می کند. هدف اصلی این سازمان آموزش، پژوهش، تولید استانداردهای آموزشی و ارزشیابی مهارت نیروی کار کشور است. آموزش های این سازمان در قالب دوره های کوتاه و بلندمدت از ۱ تا ۱۸ ماهه از طریق آموزش در مراکز ثابت و سیار شهری و روستایی صورت می گیرد و نیروی کار ماهر و نیمه ماهر مورد نیاز بخش های مختلف صنعت، کشاورزی و خدمات را تامین نموده و در نهایت منجر به ارتقای فرهنگ مهارت آموزی در جامعه می شود.

سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

محمد علیشاهی

کارشناس امور بین الملل

ایمیل: Int@irantvto.ir

تلفن تماس: ۶۶۹۱۸۱۲۹ - ۰۲۱

ext : ۱۶۶۱

تامین مالی پروژه از طرف وزارت همکاری های اقتصادی و توسعه آلمان انجام می شود. این وزارت در سال ۱۹۶۱ تاسیس شده است و از طریق همکاری و مشارکت بین المللی در جهت تشویق و توسعه اقتصاد آلمان و کشورهای دیگر فعالیت می کند. به طور کلی فعالیت های این وزارت شامل موارد زیر می شود:

- همکاری دو طرفه و قراردادی با کشورهای در حال توسعه جهت حمایت مالی و فنی
- همکاری با اتحادیه اروپا جهت پیشرفت فعالیت های اقتصادی و سیاسی
- همکاری های چند جانبه با سازمان های مختلف بین المللی مثل یونیسف، بانک جهانی، سازمان سلامت جهانی و

Bundesministerium für
wirtschaftliche Zusammenarbeit
und Entwicklung

این شرکت عام المنفعه که در سال ۱۹۹۱ تاسیس شده است وظیفه مدیریت، مشاوره پروژه های توسعه همکاری های بین المللی را دارد و تا به حال ۱۰۰۰ پروژه را در بیش از ۱۰۰ کشور جهان برنامه ریزی کرده است. در پروژه جاری این شرکت علاوه بر نظارت مالی و روند اجرایی پروژه، رابط بین SBH و BMZ نیز می باشد.

برنامه اجرائی پروژه

این پروژه در سه فاز برنامه ریزی شده است. در فاز اول (۲۰۱۸) هدف اصلی انجام نیازسنجی (base-line study) در کلیه استان‌ها جهت شناسایی آموزش‌شغلی مورد نیاز صنایع، معادن و کشاورزی است.

در این بخش فرم نیازسنجی از بنگاه‌های اقتصادی تهیه و تدوین شده و با همکاری اتاق بازرگانی استان‌های مختلف به اطلاع رسانی محتوای پروژه به اعضا پرداخته می‌شود. شورای راهبردی پروژه همکاری شغلی دوگانه ایران و آلمان با حضور نمایندگان بنیاد فنی و حرفه‌ای آلمان، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و هم‌چنین سازمان فنی و حرفه‌ای تشکیل شده است و با برگزاری جلسات هفتگی به تعامل هرچه بیشتر این سه سازمان در راستای پیدا کردن نیاز واقعی بنگاه‌های اقتصادی کمک می‌کند.

در فاز دوم پروژه (۲۰۱۹) در کنار خدمات مشاوره‌ای و ادامه اطلاع‌رسانی، پیاده‌سازی سیستم آموزش دوگانه در استان‌های منتخب هدف اصلی خواهد بود، که به تبع آن رابطه همکاری سه‌گانه اتاق‌های بازرگانی، بنگاه‌های اقتصادی و سازمان فنی و حرفه‌ای شکل خواهد گرفت. در نهایت در فاز سوم (۲۰۲۰) به ارزیابی پروژه و اقدامات لازم برای مراحل بعدی پروژه انجام خواهد شد.

